proLékaře.cz | 19.11.2026

Nestor slovenskej oftalmológie, emeritný profesor prof. MUDr. Zoltán Oláh, DrSc. sa dožíva 90. rokov

Prof. PhDr. MUDr. Alena Furdová, PhD., MPH, MSc, FEBO
prezidentka Slovenskej oftalmologickej spoločnosti

Profesor MUDr. Zoltán OLÁH, DrSc. sa narodil 27. apríla 1931 v Komárne. Po absolvovaní Gymnázia s maturitou v Komárne v rokoch 1950–56 študoval na všeobecnej vetve Lekárskej fakulty UK v Bratislave, kde promoval v r. 1956. Počas štúdií už v prvom ročníku medicínskeho štúdia sa zapojil do vedeckej práce na Anatomickom ústave LF UK, spočiatku ako demonštrátor. Od 3. ročníka pôsobil na Anatomickom ústave až do skončenia štúdií ako vedecká pomocná sila. Hneď po príchode na fakultu sa angažoval ako organizačný vedúci fakultného mužského spevokolu LF UK, ktorý získal aj medzinárodné ocenenie. Túto funkciu plnil 2 roky až do splynutia súboru so súborom Lúčnica. Počas štúdií bol aj aktívnym športovcom. Ako člen ľahkoatletického oddielu Slávia Bratislava reprezentoval vtedajší vrcholový slovenský šport v športovej chôdzi. V rámci toho vytvoril a je držiteľom základných slovenských rekordov v chôdzi do 5 km. Po promócii nastúpil 1. 7. 1956 do funkcie odborného asistenta na Anatomický ústav LF UK v Bratislave. Po vyše ročnej práci na Anatomickom ústave, od 1. 9. 1957 prestúpil na Katedru oftalmológie LF UK v Bratislave. Tu prešiel pedagogickými i vedecko-pedagogickými stupňami až po univerzitného profesora oftalmológie, a od r. 2010 pôsobí vo funkcii emeritného profesora na Klinike oftalmológie LF UK v Bratislave. (Obrázok 1)

Obrázok 1. Portrét prof. MUDr. Oláha, DrSc.

Prof. Oláh na základe skúsenosti získaných na Anatomickom ústave LF UK, po príchode na Katedru oftalmológie LF UK a Očnú kliniku FN založil na pracovisku histopatologické laboratórium. Popri štandardnej práci sa sústredil aj na problematiku histologického štúdia materiálov získaných v rámci z experimentálnej chirurgie a na štúdium problematiky vnútroočných nádorov. Odbornosť z očného lekárstva získal atestáciami prvého stupňa v r. 1960 a druhého stupňa v r. 1969. Ako externý ašpirant pod vedením prof. Šustra obhájil v r. 1965 na LF Karlovej Univerzity v Prahe kandidátsku dizertáciu na tému: „Štúdium priebehu včasných štádií reaktívnych zmien skléry po perforačnom poranení" a získal vedeckú hodnosť kandidáta vied („CSc."). V marci 1969 sa pred vedeckou radou LF UK v Bratislave habilitoval na docenta oftalmológie obhájením práce: „Morfologický a klinicko-patologický rozbor výskytu a prognózy malígnych melanómov v uveálnom trakte oka". Po obhajobe experimentálnej práce pred celoštátnou komisiou na tému: „Problémy hojenia a šitia vo fibróznom obale oka" v r. 1979 získal vedeckú hodnosť doktora lekárskych vied („DrSc."). Profesorskú prednášku pred Vedeckou radou LF UK v Bratislave predniesol v r. 1978 na tému: „Efektívnosť použitia lasera – koagulácie u trhlín sietnice". Dňom 1. 3. 1980 ho prezident Republiky menoval riadnym univerzitným profesorom pre očné lekárstvo. Absolvoval dlhodobé študijné pobyty na očných pracoviskách v zahraničí: v bývalom ZSSR (v Moskve 2x, Odese aj Kyjeve), v Maďarsku (v Budapešti 2x a Debrecíne), v Nemeckej demokratickej republike – NDR (v Halle), v Nemeckej spolkovej republike – NSR (v Mníchove) a vo Švajčiarsku (v Neuchateli). Aktívne sa zúčastnil na niekoľkých európskych, resp. medzinárodných domácich oftalmologických kongresoch a sympóziách prednáškami a aj postermi. V r. 1985 organizoval v Bratislave 3. Európske sympózium o vnútroočných nádoroch a organizoval aj niekoľko kongresov Československej oftalmologickej spoločnosti s medzinárodnou účasťou. Mal široké kontakty s pracovníkmi - oftalmológmi rôznych kliník a na pôde Katedry oftalmológie a Očnej kliniky LF UK prijal viac zahraničných delegácií. Bol členom Európskej výskumnej oftalmologickej spoločnosti („EVER"). Na základe pozvania na tejto pôde predniesol výsledky experimentov z aplikovania antiglaukomatík v kombinácii s vybranými aminokyselinami do spojovkového vaku v podobe 7 prednášok a 3 e-posterov. Bol zvolený aj za člena korešpondenta Oftalmologickej spoločnosti NDR.

Je nositeľom Deylovej ceny Československej oftalmologickej spoločnosti za najlepšiu publikáciu a opakovane získal aj cenu Slovenskej oftalmologickej spoločnosti za najlepšiu vedeckú publikáciu roka. Zvlášť treba uviesť skutočnosť, že pripravil publikáciu „Lasery v medicíne", ktorá bola prvou a veľmi žiadanou publikáciou tohto druhu v ČSR a za túto knižnú publikáciu získal v r. 1971 ocenenie Zväzu slovenských spisovateľov. V r. 1981 mu Slovenský literárny fond udelil prémiu za publikáciu „Zrak a súčasný život". Získal ďalej aj mnohé vyznamenania, medzi nimi striebornú a zlatú medailu LF UK a UK v Bratislave, striebornú medailu LF UK Martin, zlatú me-

proLékaře.cz | 19.11.2026

dailu Slovenskej lekárskej spoločnosti a mnohé ďalšie. Pri príležitosti dožitia 70 rokov života, v r. 2001 mu Slovenská lekárska spoločnosť za celoživotné aktívne dielo udelila významnú výročnú „Cenu Akademika T. R. Niederlanda". Na návrh Slovenskej lekárskej spoločnosti bol za mimoriadne vedecké i pracovné výsledky v r. 2017 ako významná osobnosť v oblasti medicíny ocenený uvedením do „Dvorany slávy" slovenskej medicíny. (Obrázok 2)

Pod vedením prof. Oláha sa do klinickej praxe široko zaviedli najnovšie princípy mikrochirurgie oka (pri glaukóme, rekonštrukčných operáciách, implantácii umelých vnútroočných šošoviek, malígnych vnútroočných nádoroch, keratoplastike a vo vitreoretinálnej chirurgii a traumatológii oka). Zvlášť sa zaujímal o možnosti liečebného využitia žiarivej energie svetla v oftalmológii. Už v r. 1964 prioritne zaviedol svetelnú koaguláciu do klinickej praxe na Slovensku prístrojom typu Mayer-Schwickeratha. Po objavení laserov sa zasadil o využitie žiarivej energie laserov do klinickej praxe v Československu. Na jeho objednávku Ústav rádiotechniky a elektrotechniky ČSAV v Prahe zostrojil unikátny kvantový generátor – oftalmoskopický laserový prístroj na báze rubínového lasera, ktorý bol prvým laserovým aparátom používaným v očnom lekárstve na Slovensku. Na kliniku uviedol do praxe aj niektoré špecializované diagnostické metódy (napr. stereo-oftalmoskopiu, panfundoskopiu, fundus-fotografiu a ďalšie). Zvláštnu pozornosť venoval výskumu aj uplatneniu výpočtovej techniky v oftalmológii.

Prof. Oláh sa aktívne prejavil aj v publikačnej činnosti, pričom značnú pozornosť venoval aj potrebám poslucháčov (prípravou učebníc, resp. učebných textov). Pripravil a vydal v r. 1971 aj učebný text (skriptá) z oftalmológie pre defektologický smer Filozofickej fakulty UK (kde vtedy prednášal). Je autorom skrípt „Očné lekárstvo", vydaných pre poslucháčov LF UK v r. 1982. Je spoluautorom učebnice pre poslucháčov medicíny Řehák a kol.: „Oční lékařství", vydanej ešte v rámci ČSFR v r. 1989. Pre poslucháčov LF na Slovensku v spolupráci s prednostami slovenských Očných kliník pripravil novú slovenskú učebnicu pre lekárske fakulty „Očné lekárstvo" (vyšlo v dvoch vydaniach. v r. 1992 a 1998). Ďalej v spolupráci s prof. Gerincom v r. 1998 pripravil aj učebný text pre praktické cvičenia – stáže z očného lekárstva pod názvom „Vyšetrovacie metódy v oftalmológii". Pre výučbu oftalmológie anglicky hovoriacich študentov LF UK pripravil a v r. 1996 vydal podľa vlastných prednášok skriptá: „Opthalmology". V spolupráci s kolegami vydal v posledných rokoch aj elektronické učebné texty z oftalmológie.

Obrázok 2. Fotografia prof. MUDr. Z. Oláha, DrSc. v kruhu kolektívu svojich odchovancov po uvedení do „Dvorany slávy slovenskej medicíny" v r. 2017. Zľava: doc. MUDr. V. Krásnik, PhD., prof. Mgr. MUDr. A. Furdová, PhD, MPH, FEBO, prof. MUDr. Z. Oláh, DrSc., prof. MUDr. P. Strmeň, CSc. a prof. MUDr. Andrej Černák, DrSc. FEBO

Výsledky vedeckej práce publikoval vo vyše 245 článkoch doma aj v zahraničí. Je autorom, resp. spoluautorom 5 učebníc, 3 monografií, autorom ďalších 8 odborných knižných publikácií a spoluautorom 3 knižných odborných publikácií a aj elektronických učebných textov. Na domácich a zahraničných odborných fórach predniesol vyše 450 prednášok (vrátane e-posterov).

Klinika aj pod vedením prof. Oláha plnila funkciu tak pregraduálnej ako aj postgraduálnej výučby so zameraním jednak na výchovu mladých vedeckých pracovníkov ako aj na získanie špecializácie z oftalmológie.

Prof. Oláh na Katedre oftalmológie LF UK v Bratislave vytvoril aj bázu na získanie vedeckej hodnosti dvom kandidátom pre získanie vedeckého titulu doktora vied („DrSc") pre doc. MUDr. Juraj Dóci, CSc. (z Košíc) a doc. MUDr. Andrej Černák, CSc. (z Bratislavy). Na báze Katedry oftalmológie 5 docenti získali vedecko-pedagogickú hodnosť profesora z odboru očného lekárstva (doc. MUDr. Juraj Dóci, CSc. z Košíc; Doc. MUDr. Andrej Černák, CSc. z Bratislavy; Doc. MUDr. Jaroslav Řehůřek, CSc. z Brna; Doc. MUDr. Anton Gerinec, CSc. z Bratislavy; a doc. MUDr. Peter Strmeň, CSc. z Bratislavy). Ďalej Katedra oftalmológie LF UK pod vedením prof. Oláha bola gestorom na habilitovanie 12 uchádzačom. Z nich 7 bolo z vlastného pracoviska: MUDr. T. Mazalán, CSc., MUDr. L. Kováčik, CSc., MUDr. A Černák, CSc., MUDr. A. Gerinec, CSc., MUDr. M. Potocký, CSc, MUDr. M. Chynoranský, CSc a MUDr. P. Strmeň, CSc. a z mimo bratislavských pracovísk: MUDr. Jozef Ševčík, CSc. z Martina, MUDr. Juraj Dóci, CSc. z Košíc, MUDr. Milan Izák, CSc. z B. Bystrice, a MUDr. Jaroslav Řehůřek, CSc. z Brna a MUDr. V. Máliš, CSc. z Martina. Ďalej pod jeho vedením 14 uchádzači získali vedecký titul kandidáta lekárskych vied („CSc.") a dvaja titul doktora filozofie („PhD.").

Od r. 1960 bol členom výboru Slovenskej oftalmologickej spoločnosti (spočiatku zastával funkciu zapisovateľa, niekoľko rokov bol podpredsedom a v rokoch 1984–1990 aj predsedom). V rokoch 1982–1989 zastával funkciu hlavného odborníka Ministerstva zdravotníctva pre oftalmológiu. Bol členom redakčných rád viacero odborných lekárskych oftalmologických časopisov. Bol predsedom komisie pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác a podpredsedom Českoslo-

proLékaře.cz | 19.11.2026

venskej (resp. neskôr predsedom slovenskej) komisie pre obhajoby doktorských dizertačných prác pre odbor oftalmológia.

Profesor Oláh je aj dnes stále aktívny a vzorom vytrvalosti a oddanosti svojmu odboru pre všetkých oftalmológov.

V mene členov Slovenskej oftalmologickej spoločnosti mu prajeme veľa zdravia, životných síl a elánu.

Prof. PhDr. MUDr. Alena Furdová, Ph.D., MPH, MSc., FEBO
prezidentka Slovenskej oftalmologickej spoločnosti

Životní jubileum prof. MUDr. Blanky Brůnové, DrSc.

MUDr. Martin Hložánek, Ph.D., FEBO
přednosta Oční kliniky dětí a dospělých 2. LF UK a FN Motol

Vážené kolegyně a kolegové,

v březnových dnech roku 2021 oslaví významné životní jubileum emeritní přednostka Oční kliniky dětí a dospělých 2. LF UK a FN Motol prof. Blanka Brůnová.

Během bohatého profesního života stála profesorka Brůnová v roce 1979 u založení tehdy Dětské oční kliniky Fakulty dětského lékařství UK v Praze a tuto kliniku vedla v letech 1986 až 1998. Systematicky rozvíjela dětskou oftalmologii v řadě podoborů, jmenujme především dětský glaukom, mikrochirurgii vrozených očních vad, dětskou strabologii a problematiku refrakčních vad v dětském věku. Spoluzakládala Českou strabologickou asociaci, předchůdkyni České společnosti dětské oftalmologie a strabologie.

Profesorka Brůnová se rovněž aktivně účastnila vývoje a klinického využití kontaktních čoček v ČR, spolupracovala s prof. Wichterlem, zakládala první aplikační střediska kontaktních čoček a stála u zrodu České kontaktologické společnosti.

Kromě klinické a vědecké práce byla paní profesorka Brůnová i dlouholetým pedagogem, mimo výuky budoucích lékařů založila bakalářské studium optiky a optometrie na 2. LF UK a dodnes vyučuje na Fakultě biomedicínského inženýrství ČVUT.

Vážená paní profesorko, přeji Vám za celý kolektiv Oční kliniky 2. LF UK a FN Motol pevné zdraví a neutuchající elán do dalších let!

MUDr. Martin Hložánek, Ph.D., FEBO

Obrázek 1. Zleva: doc. Jitka Čejková, prof. Otto Wichterle a prof. Blanka Brůnová

Obrázek 2. prof. Blanka Brůnová v r. 2019